

INTRODUCERE

Situată în sud-estul județului Maramureș, în zona transfrontalieră cu Ucraina, Microregiunea Valea Izei-Moisei este una din cele mai atractive și vizitate zone din România, renumită pentru bisericile din lemn, vechi de secole. Cu o suprafață de 737 km² și o populație de 42.864 locuitori, Microregiunea Valea Izei-Moisei este un teritoriu omogen, coeziv din punct de vedere social, caracterizat prin tradiții comune, identitate locală, simțul apartenenței, aceleași nevoi și așteptări comune din partea comunității.

Din punct de vedere geografic, microregiunea Valea Izei-Moisei, este depresiune intramontană tipică, predominante fiind zonele de deal. Suprafețele extinse de păduri, fânețe și livezi influențează economia locală, activitățile tradiționale în zonă fiind pomicultura, creșterea animalelor (în special bovine și ovine), precum și prelucrarea lemnului și a produselor forestiere. În ciuda potențialului existent, produsele locale cu valoare adăugată sunt foarte puține, fapt datorat în principal lipsei facilităților de colectare, depozitare, ambalare, procesare și comercializare a produselor agricole.

Datinile și obiceiurile bine conservate ale zonei de sud-est a Maramureșului, patrimoniul cultural material constituit din situri arheologice și monumente istorice de interes internațional (UNESCO), național sau local, mediul nepoluat, cadrul natural și peisagistic atractiv, constituie un potențial turistic valoros, dar insuficient pus în valoare. Locuitorii microregiunii Valea Izei-Moisei sunt oameni mândri, harnici, pricepuți, ambițioși și doritori să aibă o calitate a vieții mai bună. Populația este predominant rurală (peste 80%), este echilibrată pe sexe, iar fenomenul de îmbătrânire este puțin mai accentuat față de situația la nivel de județ și comparativ cu ponderea copiilor sub 15 ani, lucru care pe termen lung poate genera probleme. Din punct de vedere etnic, ponderea cea mai mare a populației este deținută de români. Celelalte etnii (inclusiv romii) au o pondere redusă, nici una din ele nu depășește 1%.

Nivelul general de educație al populației este scăzut; aproape 70% din populația stabilă de 10 ani și peste are maxim studii gimnaziale sau învățământ primar. Conform studiului de identificare a nevoilor elaborat în etapa de animare a teritoriului, nevoia locurilor de muncă se dovedește a fi foarte stringentă, lucru care se datorează activităților de tip sezonier (agricultura de subsistență) și care favorizează migrația, mai ales în rândul tinerilor către mediul urban sau alte state UE. În teritoriu există zone sărace în cadrul a trei comune, cu valoarea indicelui de dezvoltare umană locală (IDUL) sub 55 și categorii de populație cu risc de sărăcie și excluziune socială. Cu toate acestea inițiativa antreprenorială există, fapt datorat în principal calificării, experienței și capitalului dobândit de cei care au lucrat în străinătate și s-au întors în țară sau au trimis bani familiilor, dar și nevoii de găsire de soluții alternative angajării.

Abordarea LEADER a cărei esență constă în promovarea de jos în sus a inițiativelor și activităților de dezvoltare de către comunitățile locale, având ca punct de plecare nevoile și potențialul endogen, identificate la nivel local, reprezintă soluția ideală pentru a genera valoare adăugată în teritoriu și a produce o schimbare socială, caracterizată de cooperare între actorii locali, adaptabilitate și o mentalitate flexibilă. Grupul de Acțiune Locală Valea Izei-Moisei este o construcție instituțională la nivelul microregiunii, creată și consolidată prin parteneriatul dintre actorii locali publici, privați și ONG interesați în identificarea unor soluții locale creative pentru problemele existente la nivel local. Strategia de dezvoltare locală (SDL) care va fi implementată prin programul LEADER pune accentul pe cooperarea, sinergia și convergența inițiativelor la nivel local pentru dezvoltarea într-o manieră integrată și inovativă a teritoriului și construirea unui brand local.

Obiectivul general al SDL este *favorizarea competitivității economice în microregiunea Valea Izei-Moisei, obținerea unei dezvoltări echilibrate și diversificate a economiei locale, crearea de noi locuri de muncă, asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale, creșterea atractivității locului și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor săi*. Pentru atingerea acestui obiectiv, SDL propune o serie de acțiuni de intervenție care vor contribui la valorificarea potențialului endogen și la creșterea competitivității, precum și la rezolvarea unor probleme sociale. Măsurile propuse vor încuraja inițiativele de cooperare, asociere și creare de rețele în scopul implementării unor proiecte de utilitate publică și/sau cu impact economic, social, cultural și natural. Vor fi sprijinite atât acțiunile de animare și transfer de informații și cunoștințe, cât și cele de investiții pentru dezvoltarea activităților tradiționale, a turismului, procesarea și comercializarea produselor locale, valorificarea energiilor regenerabile, a potențialului IT & C, dezvoltarea infrastructurii la scară mică și diversificarea serviciilor de utilitate publică (educaționale, sociale, culturale). Pentru atingerea cu succes a obiectivelor previzionate, GAL Valea Izei-Moisei intenționează să se implice în proiecte de cooperare inter-teritoriale și trans-naționale pentru schimburi de experiență și bune practici. Temele principale care vor fi abordate în proiectele de cooperare, vor viza, turismul și promovarea produselor locale și tradiționale.

CAPITOLUL I: Prezentarea teritoriului și a populației acoperite - analiza diagnostic

1. Teritoriu și populație

Microregiunea Valea Izei-Moisei se găsește în sud-estul județului Maramureș, în zona transfrontalieră cu Ucraina, la aproximativ 95 de km de reședința de județ Baia Mare. În zona de nord acest teritoriu se învecinează cu Microregiunea Munții Maramureșului, în zona nord-vest cu Microregiunea Mara Gutâi, la vest cu Microregiunea Mara Natur, la sud cu județul Bistrița-Năsăud, iar la est cu localitățile Vișeu de Sus și Borșa.

Din punct de vedere geografic microregiunea Valea Izei-Moisei face parte din depresiunea Maramureșului, care prezintă următoarele caracteristici geografice: este depresiune intramontană tipică; are formă de golf alungit pe direcția NV-SE între Munții Maramureșului la NE și Munții Oaș-Gutâi-Țibleș-Rodna la SV și S. Relieful este de deal cu următoarele subunități: Dealurile Maramureșului, între Valea Vișeului și Valea Izei (600-1000 m); Piemonturile Maramureșului (Mara-Săpânța, Gutii, Văratec, Botiza, Săcel, Borșa-Moisei); Glacisul Vișeului (400-750 m); Valea Vișeului (succesiune de largiri și îngustări, terase); Valea Izei (bazinete depresionare, terase); Valea Tisei (luncă și terase sub 300 m altitudine) și prezintă două axe morfogeografice: Valea Vișeului și Valea Izei, despărțite de Dealurile Maramureșului. Climatul marcat de: mase de aer umed din V și NV, temperaturi medii anuale de 6-8 grade C, precipitații medii anuale de 800-1000 mm, vânturi dominante pe direcția V-E, NV-SE, N-S. Deține o rețea hidrografică bogată reprezentată de afluenții Vișeului, Izei și Tisei ca și colectori principali. Localitățile sunt repartizate astfel: Săcel, Săliștea de Sus, Dragomirești, Ieud, Șieu, Botiza, Rozavlea, Strâmtura, Poienile Izei pe Valea Izei; Moisei și Vișeu de Jos pe Valea Vișeului.

Grupul de Acțiune Locală Valea Izei-Moisei (GAL VI-M) acoperă un teritoriu ce dispune de un potențial de dezvoltare important, dar insuficient utilizat. **Cu o suprafață totală de 737,03 km² [CI 3]¹ și o populație de 42864 de locuitori (INS, Recensământ 2011) [CI 1]², GAL VI-M acoperă un număr de 11 UAT, din care 9 comune (Strâmtura, Poienile Izei, Botiza, Rozavlea, Șieu, Ieud, Vișeu de Jos, Săcel, Moisei) și două orașe mici, cu populație sub 20.000 locuitori (Dragomirești și Săliștea de Sus). Populația GAL VI-M reprezintă 9,48% din întreaga populație a județului Maramureș. Ponderele populației urbane (orașele Dragomirești și Săliștea de Sus) în totalul populației GAL VI-M este de 18,91%, iar**

¹ Indicator de context TERITORIU

² Indicator de context POPULAȚIE